

INFORMACE Z OBCE

AKCELERAČNÍ OBLASTI PRO VĚTRNÉ ELEKTRÁRNY: OBEC PODALA NESOUHLASNÉ STANOVISKO

Na posledních dvou zasedáních zastupitelstva se významná část jednání věnovala návrhu tzv. akceleračních oblastí pro obnovitelné zdroje energie, které připravuje stát. Do katastru Trstěnice zasahuje navržená oblast AOV 19 Trstěnice, která navazuje na katastr obce Karle. V podkladech zveřejněných Ministerstvem pro místní rozvoj je pro tuto oblast uvedena teoretická možnost umístění až 11 větrných elektráren o výšce přibližně 185 metrů. Tento počet vychází pouze z orientačního výpočtu využitelné plochy a není podložen žádným konkrétním projektovým záměrem.

Zastupitelstvo se tématem opakovaně zabývalo za účasti veřejnosti a občané měli možnost vyjádřit své připomínky i obavy. V průběhu jednání byly představeny informace o připravovaném procesu, možnostech podávání připomínek i o veřejném projednání návrhu.

Je důležité zdůraznit, že samotné vymezení akcelerační oblasti automaticky neznamená výstavbu větrných elektráren. Každý konkrétní záměr musí i nadále projít povolenacím řízením, investor bude muset doložit potřebné odborné studie, získat souhlasy vlastníků dotčených pozemků a splnit všechny zákonné podmínky.

Přesto zastupitelé považují současný návrh za problematický. Mezi hlavní výhrady patří zejména skutečnost, že návrh nebyl s dotčenými obcemi předem projednán, čas na připomínkování

byl velmi krátký a řada důležitých otázek dosud nemá jednoznačné odpovědi. Obec zároveň dlouhodobě zastává názor, že případné větrné elektrárny by měly být umístovány minimálně 1 000 metrů od nejbližší obytné zástavby.

Dalšími důvody k obavám jsou nedostatečné biologické prověření území, výskyt chráněných druhů rostlin a živočichů, zásah do lesních pozemků i dosud nevyjasněný vliv vojenského radiolokátoru Pomezí.

Po vyhodnocení všech dostupných informací zastupitelstvo rozhodlo podat nesouhlasné stanovisko k navržené akcelerační oblasti AOV 19 a požadovat její zrušení v předložené podobě. Zpracováním odborného stanoviska byla pověřena advokátní kancelář Doucha Šikola advokáti, s.r.o., která připomínky obce zapracovala do oficiálního vyjádření. Stanovisko bylo následně v zákonné lhůtě odesláno Ministerstvu pro místní rozvoj.

Stejnou problematikou se zabývají i okolní obce. Karle požaduje výrazné zmenšení navržené akcelerační oblasti tak, aby odpovídala ploše vymezené v územním plánu a připravovanému projektovému záměru. Chmelík naopak navržené akcelerační oblasti na svém území zcela odmítá.

V současné době nemáme informace o tom, jak Ministerstvo pro místní rozvoj jednotlivé připomínky vypořádalo ani v jaké podobě bude případně akcelerační oblast AOV 19 Trstěnice schválena, nebo zda bude z katastru obce zcela vypuštěna.

Obsah

Informace z obce

Akcelerační oblasti pro větrné elektrárny: Obec podala nesouhlasné stanovisko

Odpadové hospodářství: Každý vytříděný kilogram se počítá

Rekonstrukce krajské silnice pokračuje

Ze zasedání ZO

Informační systém obce

Municipolis

Obce na webu

ZŠ a MŠ Trstěnice

Školní participativní rozpočet

Příběhy našich sousedů

Z Mikšíkova statku

Dětská skupina Mraveniště

Dětský folklorní soubor Třeničáček

Trstěnický kraj – co je to kraj?

Výstava k připomínce akce Kulak a veřejná debata Trauma kolektivizace v Litomyšli

Adolf Hurych

Martiny recepty ze šuplíku

Vídeňská jablková bábovka

Pozvánka do Trstěnice

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ: KAŽDÝ VYTŘÍDĚNÝ KILOGRAM SE POČÍTÁ

Odpadové hospodářství: Každý vytříděný kilogram se počítá

Odpadové hospodářství prochází v celé České republice významnými změnami. Nová legislativa stanovuje obcím stále přísnější cíle v oblasti třídění odpadů a zároveň zpřísňuje podmínky pro ukládání smíšeného komunálního odpadu. Postupně se navyšuje poplatek za skládkování z 800 Kč za tunu (rok 2021) na 1850 Kč za tunu v roce 2029. Zákon uvádí, že do určitého limitu (pro rok 2025 jde o 160 kg na obyvatele, postupně se snižuje na 120 kg v roce 2029) bude skládkovně stanoveno na 500 Kč za tunu. To, co občané vyprodukují navíc, bude obec hradit.

V roce 2025 měly obce dosáhnout alespoň 60procentní míry třídění komunálních odpadů. Trstěnice v současnosti dosahuje přibližně 30 %, což znamená, že nás v následujících letech čeká společné úsilí o výrazné zlepšení. V oblasti, v níž sváží odpad společnost LIKO Svitavy, patříme k podprůměrným a řadíme se na 43.–46. místo z 55 obcí.

Pozitivní zprávou je, že v produkci smíšeného komunálního odpadu si naše obec vede poměrně dobře. V roce 2025 připadlo na jednoho obyvatele 180 kg smíšeného odpadu, což je sice nad zákonným limitem 160 kg, ale v rámci obcí svazové oblasti společnosti LIKO SVITAVY patří Trstěnice přibližně do lepší poloviny.

Celkové příjmy odpadového hospodářství, tvořené poplatky za komunální odpad a odměnami společnosti EKO-KOM za vytříděné odpady, činily v loňském roce 629 664 Kč. Celkové výdaje na svoz, zpracování a likvidaci odpadů dosáhly v předešlém roce na 714 613 Kč, obec ze svého rozpočtu doplatila přibližně 85 tisíc korun.

Od roku 2027 připravuje společnost LIKO Svitavy nový systém financování odpadového hospodářství. Každá obec bude mít pro začátek stanoven limit 190 kg smíšeného komunálního odpadu na obyvatele a rok. Pokud obec tento limit nepřekročí, bude za ukládání odpadu hradit zvýhodněnou cenu

500 Kč za tunu. Za odpad nad stanovený limit se však bude platit v roce 1 700 Kč za tunu. Nový systém má motivovat obce i občany k důslednějšímu třídění a ke snižování množství smíšeného komunálního odpadu.

U nás v Trstěnici se snažíme postupně rozšiřovat možnosti třídění. V minulém roce byly nově umístěny na některá sběrná místa tři kontejnery na železo a plechovky. Prosíme proto občany, aby především plechovky před vhozením do kontejnerů vždy sešlápli. Díky tomu se do nádob vejde výrazně více odpadu, kontejnery není nutné tak často vyvážet a snižují se náklady na jejich obsluhu. Důležité je také sešlapávání plastových lahví a kartonových krabic, kontejnery jsou pak využity maximálně a odpadky se nepovalují okolo.

Nově se snažíme najít způsob, jak do systému odpadového hospodářství lépe začlenit také drcenou dřevní hmotu, která se sváží na hřiště a následně energeticky využívá v teplárně. V loňském roce se podařilo takto zpracovat přibližně 45 tun dřevní hmoty, které však nemohlo být vykázáno do „třídícího materiálu“ a nezapočítává se do „třídících procent“. Jakmile získáme odpovídající dokumenty k této komoditě, bude pro obec snadnější plnit stanovené cíle. Aby bylo možné zachovat svévolné svázení větví ze zahrádek do lokality u hřiště za školou i do budoucna, je nezbytné, aby zde bylo ukládáno pouze čisté dřevo a větve. Dřevotřísky, nábytek, lakované dřevo ani jiný nevhodný materiál sem nepatří!

Na závěr bychom chtěli poděkovat všem občanům, kteří odpady poctivě třídí. Každý vytříděný kilogram pomáhá snižovat nejen množství smíšeného odpadu, ale také náklady obce i dopad na životní prostředí. Přestože dle současné evidence společnosti LIKO nejspíše v následujícím roce splníme limit produkce komunálního odpadu 190 kg na obyvatele, bude nutné postupně snižovat produkci odpadu, abychom se přiblížili k zákonem stanoveným limitům (160/120 kg na obyvatele).

REKONSTRUKCE KRAJSKÉ SILNICE POKRAČUJE

Rekonstrukce silnice v obci je jednou z největších letošních investičních akcí a zároveň stavbou, která nám všem každodenně komplikuje život. Omezení dopravy, objízdné trasy i samotné stavební práce přinášejí řadu nepříjemností, proto bychom chtěli všem občanům poděkovat za trpělivost.

Přestože obec není investorem této stavby, snažíme se její průběh průběžně sledovat a upozorňovat na vznikající problémy. Již během realizace se ukázalo, že projektová dokumentace obsahovala několik zásadních nedostatků. Největší komplikace vznikly při úpravě koryta potoka, kde byly v projektu chybně stanoveny výškové kóty dna. Na to následně navazovaly problémy se sklony opěrných zdí i s výslednou šířkou komunikace. Nejzásadnější problém přitom dlouhou dobu zůstával bez řešení – kamenné opevnění koryta bylo dvakrát překládáno, aniž by se podařilo odstranit skutečnou příčinu potíží.

Od samého začátku nebyla ideální ani komunikace mezi projektantem, zhotovitelem stavby a dalšími účastníky výstavby. Dohodnuté postupy se často měnily přímo během realizace, což ztěžovalo řešení vzniklých problémů a prodlžovalo jejich odstranění.

Komunikace vážla také ze strany některých zástupců Pardubického kraje, Správy a údržby silnic Pardubického kraje i Povodí Labe. Obec opakovaně upozorňovala na nedostatečnou koordinaci jednotlivých účastníků stavby a požadovala aktivnější řešení vzniklých problémů.

Na konci dubna proto starosta požádal o osobní zapojení náměstka technicko-správního úseku Ing. Synka. Následně došlo ke změně technického dozoru investora, kdy kontrolu stavby za Správu a údržbu silnic převzal Ing. Skýba. Poté se podařilo svolat společné jednání všech dotčených stran přímo na stavbě. Díky tomu se podařilo vyjasnit řadu sporných bodů a tam, kde to ještě bylo technicky možné, upravit řešení tak, aby lépe odpovídalo potřebám řidičů i obyvatel obce.

Okomentoval(a): [MŠ1]: Tohle je nesrozumitelně vysvětleno. Čtenář nepochopí obsah sdělení. Zeptej se Romana, aby ti to vysvětlil. Znamená to, že občané budou hradit jen do výše 160/120 kg odpadu a zbytek bude hradit obec??

Obec se zároveň snažila hledat kompromisní řešení, například možnost částečného zúžení pochůzných ploch ve prospěch šířky vozovky. Rozšíření komunikace však naráží na závazné technické normy, zejména požadavky na podélné sklony, odvodnění a minimální poloměry směrových oblouků. V praxi to znamená, že silnici nelze jednoduše rozšířit pouhým přidáním asfaltu, aniž by došlo k porušení bezpečnostních a stavebních předpisů.

Velká pozornost byla věnována především úseku od prodejny COOP směrem k domu s pečovatelskou službou, kde obec opakovaně upozorňovala na navržené technické řešení a jeho možné dopady na budoucí provoz i bezpečnost. Přípomínky byly nakonec akceptovány a investor přistoupil k úpravě a prodloužení opěrné zdi. Tato změna si bohužel vyžádá prodloužení úplné uzavírky až do konce srpna.

Probíhající rekonstrukci se zároveň snažíme využít i pro přípravu dalších investic. Ve spolupráci se společností CETIN jsou pod novou vozovku ukládány chráničky pro budoucí optickou síť. Díky tomu nebude nutné po dokončení rekonstrukce znovu zasahovat do nové silnice a v budoucnu bude možné optickou infrastrukturu vybudovat s výrazně nižšími náklady i menším omezením dopravy.

Všichni už se těšíme na okamžik, kdy bude rekonstrukce dokončena a život v obci se vrátí do běžných kolejí. Úlohou obce má být především péče o vlastní majetek a rozvoj obce, nikoliv nahrazování komunikace mezi jednotlivými účastníky stavby. Přesto jsme přesvědčeni, že naše aktivita měla smysl a pomohla odstranit řadu problémů, které by se jinak projevíly až po dokončení stavby. Věříme, že výsledkem bude bezpečnější a kvalitnější silnice, která bude sloužit občanům po mnoho dalších let.

ZE ZASEDÁNÍ ZO

Zastupitelstvo

- schválilo závěrečný účet obce za rok 2025 i účetní závěrku obce bez výhrad. Hospodaření obce

skončilo přebytkem více než 6,2 milionu korun.

- schválilo účetní závěrku ZŠ a MŠ Trstěnice a převod kladného hospodářského výsledku do rezervního fondu školy.
- podpořilo budoucí prvňáčky příspěvkem 3 000 Kč na pořízení školních potřeb a schválilo výjimku z nejvyššího počtu dětí v mateřské škole pro školní rok 2026/2027.
- pokračovalo v přípravě modernizace telekomunikační infrastruktury a výstavby optické sítě ve spolupráci se společností CETIN. Při rekonstrukci silnice jsou současně ukládány chráničky pro budoucí optické vedení.
- schválilo zpracování matematického modelu vodovodní sítě, který pomůže plánovat budoucí rozvoj

vodovodu a ověřovat různé varianty jeho posílení.

- schválilo smlouvy související s rozvojem technické infrastruktury, mimo jiné pro plynofikaci lokality „U Zachrových“ a nové přípojky elektrické energie.
- nový herní prvek na dětském hřišti u školy byl pořízen za podpory Pardubického kraje. Zastupitelé také schválili pořízené workoutového hřiště, které bude umístěno v areálu školy. Instalace je plánována na září.
- V rámci podpory z MAS litomyšlsko byl pořízen traktorový nosič kontejnerů, včetně tří kontejnerů.

Roman Kmošek

INFORMAČNÍ SYSTÉM OBCE

Obec Trstěnice vám nabízí tyto možnosti odběru aktualit:

1. Informační systém Munipolis
Munipolis nabízí zobrazování aktualit přes aplikaci i zaslání zpráv přes SMS zprávy v případě, že nemáte chytrý telefon

2. Informační systém zobrazující aktuality z webových stránek zřizované společností Obce na webu

jedná se o aplikaci zrcadlící výpis událostí i článků z webových stránek

MUNIPOLIS

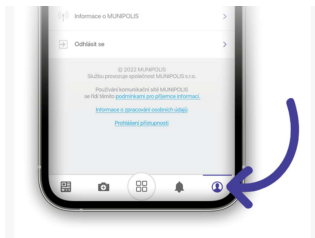
Jste-li vlastníkem chytrého telefonu, nejjednodušší pro vás bude používat aplikaci Munipolis

Stáhněte si aplikaci

Návod na instalaci:

1. Zde si stáhněte aplikaci
2. V aplikaci klikněte na ikonu vpravo dole

3. Přihlaste / registrujte se telefonním číslem
4. Zadejte kód, který vám přijde do SMS
5. Vyhledejte své město nebo obec
6. Zadejte své údaje a udělte souhlas s jejich zpracováním
7. Vyberte si případně místní část nebo odběrové skupiny
8. Uložte nastavení

Nepodporuje-li váš telefon instalování aplikací, můžete informace z Munipolisu dostávat prostřednictvím SMS zpráv, ke kterým se přihlásíte webových stránkách

<https://trstenice.munipolis.cz/>
nebo na obecním úřadě.

OBCE NA WEBU

Kromě zpráv ze systému Munipolis můžete odebírat aktuality z webových stránek obce. V aplikaci na vašem mobilním telefonu se tak zobrazí nejnovější články a události a nově vložené dokumenty např. ze zastupitelstva obce.

Návod na instalaci:

1. Nainstalujte aplikaci z Google Play nebo AppStore
2. Vyberte dle svého systému nákup aplikace a nainstalujte ji
3. Po otevření aplikace napište název obce, stačí počáteční písmena. Aplikace vám Trstěnici sama vyhledá.

ZŠ A MŠ TRSTĚNICE

ŠKOLNÍ PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET

Ve 2. pololetí se žáci 2. stupně pod vedením paní učitelky **Pavliny Kmoškové** zapojili do realizace školního participativního rozpočtu. Díky tomuto projektu mohli získat vybavení v hodnotě 10 000 Kč, které škola poskytla Obec Trstěnice.

Nejprve vytvořili týmy, ve kterých společně přemýšleli nad tím, co by bylo možné za získané finanční prostředky pořídit tak, aby se zlepšilo školní prostředí. Ke svým návrhům vytvořili plakáty a následně své projekty představili všem žákům školy v tělocvičně.

Do hlasování byly zařazeny dva projekty – „Nebud' líný“ a „Pohodlí do školy“. Všichni žáci školy měli možnost hlasovat o tom, který návrh

se jim líbí nejvíce. Vítězným projektem se stal projekt „Nebud' líný“.

Na základě tohoto návrhu byly do školy zakoupeny dva rotopedy a

běžecský pás. Aby nezůstal bez ocenění ani druhý tým, pořídl pan starosta také jeden gauč z původně navrhovaných dvou kusů.

Tímto děkujeme panu starostovi a obecnímu zastupitelstvu za finanční podporu obou projektů a za pomoc při jejich uskutečnění.

PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

Žáci 7.–9. ročníku naší školy se v letošním školním roce zapojili do vzdělávacího projektu **Příběhy našich sousedů**, který organizuje institut Paměť národa (Post Bellum). Cílem projektu je vyhledávat a zaznamenávat vzpomínky pamětníků, kteří mohou svými životními příběhy přiblížit mladé generaci důležité okamžiky

našich dějin.

Naši školu reprezentovali žáci **Sarah Martincová, Nikita Ondrůšek, Filip Janoušek, Čenda Pánek a Miroslav Kuře**, kteří pod vedením učitelů **Jana Chadimy, Pavlínky Kmoškové** a asistentky pedagoga **Moniky Havelkové** zpracovali rozhlasovou reportáž. V ní vyzpovídali pamětníka z naší obce, pana **Josefa Pittnera**, který se s nimi podělil o své vzpomínky na období druhé světové války, poválečná léta i události kolem roku 1968.

Žáci si během práce vyzkoušeli roli dokumentaristů a novinářů. Připravovali otázky, vedli rozhovor, zpracovávali získané materiály a vytvářeli výslednou rozhlasovou reportáž. Díky tomu získali nejen nové znalosti o historii, ale také

cenné zkušenosti s týmovou spoluprací a moderními metodami zpracování historických pramenů.

Slavnostní vyvrcholení projektu proběhlo v úterý **9. června v Poličce**, kde své práce představili žáci naší školy společně s účastníky ze základních škol v **Morašicích, Lubné a Poličce**. Všechny prezentované projekty byly velmi zdařilé. Čtyři týmy zpracovaly své výstupy formou rozhlasové reportáže a dva týmy formou videoreportáže.

Projekt Příběhy našich sousedů považujeme za velmi přínosný. Pomáhá uchovávat vzpomínky dosud žijících pamětníků a přibližuje nám historii prostřednictvím autentických životních příběhů. Mnohé z nich jsou velmi silné a emotivní a ukazují, jak významné

historické události ovlivňovaly každodenní život obyčejných lidí.

Děkujeme všem žákům za jejich zodpovědný přístup a odvedenou práci. Poděkování patří také pedagogům, kteří je během celého projektu vedli a podporovali. Jsme rádi, že se naše škola mohla stát součástí této smysluplné iniciativy, která pomáhá uchovávat paměť našeho regionu pro budoucí generace.

Audio reportáž si již nyní můžete poslechnout na webových stránkách <https://www.pribehynasichsousedu.cz> – vyhledáte podle hesla „Trstěnice“.

Simona Kubešová

Z MIKŠÍKOVA STATKU

Po roční pauze se v sadě Mikšíkova statku opět konalo Setkání řemesel, tentokrát s podtitulem Setkání košíkářů Čech a Moravy. Dva spojené stany obsadil nemalý počet košíkářů. Možná si řeknete: Co by na tom mohlo být zajímavého, vždyť je to stále to samé... Ale není košík jako košík a každý mistr ke svému řemeslu přistupuje trochu jinak. A tak byli kvidění nejen mistři řemesla – mnozí z nich jsou dokonce „Nositeli tradice lidového řemesla“, ale i různorodé koše a košíčky, misky, podložky, klobouky či ozdoby z různých přírodních materiálů. Kromě košíkářů k nám přijely dvě

perníkářky, soustružník s krásnými dřevěnými miskami a káčami, tvůrce precizních slaměných ozdob či zpracovatelé lnu. Kromě výrobků zmíněných řemeslníků bylo možné zakoupit sazeničky z rostlinné farmy z Dolního Újezdu nebo regionální dobroty. I přes velké vedro k nám zavítalo mnoho návštěvníků z širokého okolí.

Kmoškovi

DĚTSKÁ SKUPINA MRAVENIŠTĚ

Jistě jste si při procházce kolem budovy obecního úřadu všimli veselého dětského smíchu. Ten se z prostor bývalé mateřské školky ozývá již osmým rokem. Úspěšně tu totiž funguje Dětská skupina Mraveniště.

Hlavní výhodou naší dětské skupiny je kapacita omezená na maximálně 12 dětí ve věku od 1,5 do 4 let. Tento malý kolektiv umožňuje individuální přístup pečujících osob ke každému „mraveněčkovi“. I přes menší kapacitu skupinky jí prošlo již

více než 90 dětí.

Program v Mraveništi je plný aktivit, které přirozeně rozvíjejí dovednosti dětí. Dny u nás mají svůj pevný řád, což dětem dodává pocit bezpečí. Pravidelně vyrážíme objevovat krásy naší obce. Děti milují návštěvy místních statků, kde pozorují zvířátka, a rády tráví čas na dětském hřišti.

Dětská skupina Mraveniště je tu pro vás a vaše děti. Žádosti o umístění dětí přijímáme v průběhu

celého roku. Stejně tak probíhá i samotný nástup nových dětí. Rádi vám kdykoli poskytneme informace, které by vás o skupince zajímaly.

Dětská skupina Mraveniště

Dětská skupina MRAVENIŠTĚ
Trstěnice u Litomyšle

Potřebujete si zařídit něco bez dětí?
Potřebujete se vrátit do práce?
Nemáte nikoho, kdo by Vám děti pohlídal?

Máte možnost Vaše děti svěřit do naší péče:

Jsmo dětská skupina v nedaleké vesnici TRSTĚNICE U LITOMYŠLE:

- s kapacitou **12-ti dětí** od 1,5-4 let (výhoda menšího kolektivu)
- s provozem od 7 – 15:30 / pátky do 15:15)
- obědy se dováží ze školní jídelny (která vaří také pro místní mateřskou školu)
- s dětmi si hrajeme, zpíváme, poznáváme svět a přírodu kolem nás, chodíme se dívat na zvířátka
- učelem je základní sebeobsluza a hygiena
- děti z dětské skupiny mají dle snazší nástup do mateřské školky

školkovné 1000Kč/měsíc
více informací na tel. č.: **731 911 464**
nebo na stránkách obce
www.trstenice.cz/dsmraveniste

DĚTSKÝ FOLKLORNÍ SOUBOR TŘENIČÁČEK

Děti z Třeničáčku měly už od začátku roku co dělat. Mohli jste je zahlédnout v sobotu před Smrtnou nedělí, kdy vynesli Moranu, a na vystoupeních na Besedě se seniory v Trstěnici i v Karli, při Dni matek a na Oslavě jara. Letos jsme měli premiéru s vystoupením mimo

Trstěnici, a to hned v lednu v Regionálním muzeu v Litomyšli. Nezůstali jsme ale jen u toho, na konci května jsme vyjeli až k Hlinsku do skanzenu na Veselý kopec, kde jsme vystupovali v rámci akce ke Dni dětí. Další výjezd nás čeká v červenci, kdy vyrazíme do

spřátelené obce Příluka a podpoříme tamější pout'. Děti pak samozřejmě můžete vidět i na dožínkách, na které se velice těšíme.

Pavla Kmošková

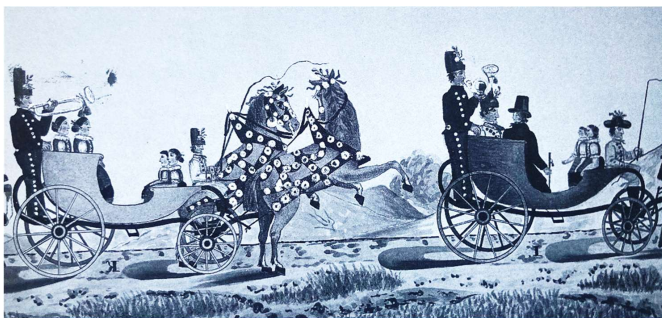
Seriál:

TRSTĚNICKÝ KROJ – CO JE TO KROJ?

Jak jde kraj, tak se stroj, říká jisté úsloví. V Trstěnici oblékáme kraj při příležitosti dožínkového průvodu. Ale je to opravdu náš kraj? A co to ten kraj vlastně je a jak bychom problematiku kroje měli uchopit dnes? Rozhodla jsem se vytvořit malý seriál zabývající se kroji a konkrétně tím naším, trstěnickým.

Jako úvodní téma jsem zvolila, dalo by se říct, kategorizaci krajů, ale nejdříve: co je to ten kraj? Tento pojem je poměrně novodobý výraz popisující určité archaické oblečení vyznačující se krajovými odlišnostmi, které odrážely náročnost a způsob života (zemědělci, pastevci, řemeslníci, život na horách, život ve městě apod.) a také bohatství nejen kraje, ale i jednotlivých rodin.

Dnes se mnohdy díváme na kraj jako na jakýsi stejnakroj vesnice. Ano, na základě zdobnosti, barevnosti a skladby kroje jsme schopni rozeznat, odkud dotyčný nositel kroje pochází. Máme ale

Kočáry se svatebčany ze svatebního průvodu z Litomyšlska, vypraveného na královskou korunovaci do Prahy v roce 1836, kvaš

někdy tendence kraj zaměňovat za uniformu doby a místa. Pravdou je, že v rámci jedné obce málokdy najdeme dva naprosto totožné kroje. A to právě proto, že kraj není sériově vyráběný oděv, ale jednoduše oblečení užívané každý den nebo třeba sváteční oděv, k němuž si nositelé často mnohé kousky sami šili či přešívávali z jiného kusu. Často

se některé kusy nebo i celé komplety dědily. Nové látky, pokud bylo potřeba, si lidé kupovali na trzích a především dívky se snažily koupit si takovou látku a vzor, jaký nemá žádná jiná ve vsi. U mužů je to samozřejmě jinak, mužské kroje jsou si vzájemně mnohem podobnější než ženské – asi proto, že se muži už od pradávna chtěli ženám zalíbit jinými

přednostmi než tím, co mají na sobě. A tak můžeme sledovat velkou podobnost například mezi litomyšlským a poličským mužským krojem, kdežto ženské kroje jsou odlišné.

Nutno také podotknout, že popis a vyobrazení podoby kroje a jeho pojmenování, která dnes vidáme na obrázcích v knihách jako např. litomyšlský, hřebečský či poličský kroj, je více méně ustálená a sumarizovaná podoba oděvu, který se, dalo by se říct, „uměle“ ustanovil jako kánon charakterizující danou oblast. Stalo se tak na základě působení národopisné vědy, která vznikala na konci 19. století. S ní byly spojeny národopisné výstavy, pro něž byly sbírány písně, básně a říkadla, byly zapisovány zvyky a tradice a byly sbírány také kroje, které už v tuto dobu začínaly být přezítkem a byly na ústupu. O tuto podobu se při rekonstrukci krojů opíráme dnes, ale musíme mít na paměti, že je to pouze řekněme vrcholná fáze vývoje, kdy se kroj v této podobě nosil ještě jako klasický oděv. Kroje, tedy oděv, totiž do této doby prošly několika staletími vývoje. Depozitární sbírka litomyšlského regionálního muzea sahá do 1. poloviny 19. století, ale o tom, jaké oblečení se nosilo před tímto obdobím, nás informují už pouze texty a malované obrazy.

To, co my dnes nazýváme krojem, je povětšinou sváteční oděv. Slovo kroj dříve neexistovalo. Lidé měli oděv na všední dny a práci, oděv do společnosti a sváteční oděv. Podle tipu a náročnosti práce si na sebe vzali adekvátní svršky a platilo pravidlo: čím horší práce, tím starší a horší oblečení. Mnohdy se na takovou práci nosily i ty části šatníku, které už vyšly z módy, takže nezřídka byly součástí takového pracovního kroje původně sváteční sukně či kalhoty honosící se mnoha záplatami. Mnohdy také, pokud se jednalo o práci doma či práci, při které byl člověk sám, si svlékali svrchní části oděvů – kvůli pohodlí. Například tkalci tak moli celý den sedět v podvlíkáčích kalhotách či

žena při praní prádla sundávala rukávce, aby nezavazely, a byla tedy jen ve spodní košilce. Vyžadovala-li práce společenskou interakci, volily se k tomu adekvátní kusy oblečení. Ženy to často řešily jednoduše vrstvením sukní – na horší práce staré a záplatované sukně, k práci, jak se říká „mezi lidí“, navléct ještě třeba kanafasovou sukni a na trh potom převázat zástěru. Do kostela či na posvícení si pak lidé oblékali ty nejlepší a nejdobnější kusy, které měli – vyšívané a prošíváné, lemované či zdobené stuhami a také látky, ze kterých byl tento sváteční kroj ušit, byly dražší. Mohl to být brokát, ale i hedvábí – byť jím byla sukně pouze olemovaná jako ozdoba!

Pak tu byla ještě jedna příležitost pro obměnu kroje, a tou byly tancovačky. Samozřejmě chtěla především děvčata vypadat co nejkrásněji; své vnady ukazovala také při pohybu v tanci a k tomu se naškrobený a utažený sváteční kroj moc nehodil. K tanci je přece potřeba volnější pohyb, a tak tu máme další typ kroje, který se v šatníku člověka nacházel. Z toho tedy můžeme vidět nejen rozmanitost oděvu u jednoho člověka, ale i to, že se lidé dříve rádi oblékali a že se rádi oblékali hezky.

V současné době pracuji na průzkumu podob trstěnického kroje a ráda bych s pár dalšími nadšenci vytvořila jeho rekonstrukci. Trstěnický kroj se od litomyšlského příliš neliší, ale občas se někde najdou konkrétní zmínky k trstěnickému kroji a tyto drobné nuance bych ráda při zhotovování vyzdvihla. Své poznatky konzultuji s etnografem Janem Kučou a dále také s pracovníky Regionálního muzea v Litomyšli a Městského muzea a galerie v Poliče.

Pavλίna Kmořková

Zdroj: LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Dějiny odívání: Lidové kroje z České republiky. Nakladatelství Lidové noviny, 2003.

Muž a žena z okolí Hradce Králové, kolorovaná mědirytina W.R. Grünera, Praha 1810-1820

VÝSTAVA K PŘIPOMÍNCE AKCE
KULAK A VEŘEJNÁ DEBATA
TRAUMA KOLEKTIVIZACE
V LITOMYŠLI

Regionální muzeum v Litomyšli připravilo k 75. výročí zahájení akce Kulak projekt o kolektivizaci v bývalém litomyšlském okrese. Vznikl ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem a Ústavem pro studium totalitních režimů pod patronací Asociace soukromého zemědělství České republiky. Jeho součástí je **výstava *Se jménem Stalin zvítězíme. Kolektivizace v okrese Litomyšl*, která se bude konat v litomyšlském muzeu od 17. října 2026 do 28. března 2027.** Dalším pilířem projektu je pak stejnojmenná kniha. **V sobotu 17. října od 14 hodin v litomyšlském Smetanově domě proběhne diskuse nazvaná *Trauma kolektivizace*** moderovaná Jiřím Urbanem z Ústavu pro studium totalitních režimů, a to s následujícími

programem:
14.00–15.15 – diskuse historiků (Jiří Urban z Ústavu pro studium totalitních režimů, Martin Boštík, Pavel Boštík (autor knihy *Venkov bez mezí*), přední český intelektuál a spisovatel **Pavel Kosatík** a předseda Asociace soukromého zemědělství České republiky Jaroslav Šebek)
15.15–15.30 přestávka
15.30–16.30 – svědectví pamětníků
16.30–16.45 přestávka
16.45–17.45 dotazy z publika a prostor pro volná vyjádření
Na úvod každého bloku zazní úryvek ze slavné novely *Selský baroko*, kterou vstoupila kritická reflexe procesu kolektivizace, jeho destruktivního charakteru a dosud nezhojených ran v duších potomků

pronásledovaných rolníků do české krásné literatury. Přednesu se zhostí její autor spisovatel **Jiří Hájíček**. Pro účastníky setkání, na které je vstup volný, bude o přestávkách mezi jednotlivými bloky připraveno občerstvení. Na místě bude možné zakoupit výše uvedenou knihu o kolektivizaci v okrese Litomyšl. Srdečně zveme všechny zájemce, protože až si zase někdo vzpomene na oběti kolektivizace, již mezi námi nikdo z nich nebude.

Martin Boštík, Regionální muzeum
v Litomyšli

Okresní národní výbor v Litomyšli

Za 268-5/8-1950.

V Litomyšli dne 5. srpna 1950.

Potrestání zemědělců - dílčích neplnění - za I. a II. čtvrtl. 1950.

VYHLÁŠKA.

Okresní národní výbor v Litomyšli potrestal dne 5. srpna 1950 pro přestupek § 39 odst. 1 a 2 písm. a) a b) zákona ze dne 12. 7. 1950 č. 88 Sb. ty zemědělce - dílčí neplníce, kteří byli Hosp. družstvem a mlékárnou v Litomyšli na základě provedené pololetní kontroly plnění plánu se strany zemědělců vybráni a navrženi k exemplárním potrestání, ježto

zavinili nedodávku mléka nedodržením plánovaného stavu hovězího dobytka jmenovitě dojnic.

Jsou to:

1. František Minář, Trstěnice čp. 63

Dodávkový úkol za I. a II. čtvrtletí 1950 4670 l mléka - nedodal 2365 l mléka, byl potrestán pen. pokutou ve výši 10.000 Kčs, v případě nedodržení náhradním trestem vězení v trvání 1 měsíce.

2. Marie Hurychová, Hor. Újezd čp. 94

Dodávk. úkol za II. čtvrtletí 1950 2450 l mléka - nedodala 2389 l mléka, byla potrestána pen. pokutou ve výši 10.000 Kčs, v příp. nedodržení náhradním trestem vězení v trvání 1 měsíce.

3. Jan Veselík, Hor. Újezd čp. 104

Dodávkový úkol za II. čtvrtletí 1950 4050 l mléka - nedodal 2175 l mléka, byl potrestán pen. pokutou ve výši 10.000 Kčs, v případě nedodržení náhradním trestem vězení v trvání 14 dnů.

4. Jan Zindulka, Chotovice čp. 26

Dodávkový úkol za I. a II. čtvrtletí 1950 5000 l mléka - nedodal 1605 l mléka, byl potrestán pen. pokutou ve výši 3.000 Kčs, v případě nedodržení náhradním trestem vězení v trvání 10 dnů.

5. František Říha, Hor. Újezd čp. 40

Dodávkový úkol za II. čtvrtletí 1950 1950 l mléka - nedodal 764 l mléka, byl potrestán pen. pokutou ve výši 3.000 Kčs, v případě nedodržení náhradním trestem vězení v trvání 10 dnů.

Shora jmenovaní svým jednáním narušili provádění, resp. plnění jednotného hospodářského plánu zvláště tím, že nepříznivě ovlivňují dodávkovou povinnost, která jim připadla ke splnění jednotného hospodářského plánu.

O tom se tímto občanstvo uvědomuje.

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR
LITOMYŠL

BEZPEČNOSTNÍ OBLAST
Boh. Hladík v. r.

Vydávající úřad: úřad práva - Ústřední úřad

Takoví jsou kulaci!

Kulak Josef Kmošek
z Trstěnice čp. 138

byl vždy nepřítelem pracujícího člověka. Dodávku mléka plní na 11%, masa na 50%, a vajec na 30%.

Letos dodal na předpis 7.410 kg obilovin jen 4 q ječmene a 9 q ovsu.

Ostatní obilí, zvláště žito a pšenici, které už vůbec nemíní dodat, měl poschovávaný pod podlahou, v mandlu, v kočáru, v kolně a pod. skryších v celkové váze 16-70 q.

Tak smýšlí kulak Kmošek z Trstěnice s našimi pracujícími a jejich dětmi. To je jeho vlastenectví podle Hlasu svobodné Evropy. Tak daleko jsou kulaci ve svém nepřátelství k lidu, kteří usilovnou prací budují šťastný život své vlasti.

Případ kulaka Kmoška vysvětluje, proč se v Trstěnici «neurodilo» a proč je obec Trstěnice v okresní tabulce plnění výkupu až na 44. místě. Nejsou podobné objektivní příčiny neplnění dodávek u kulaků v Benátkách, Němčicích, Dolním Újezdě, v Sedlístích a v Dolní Sloupnici? — Jistě by stálo za to, aby se drobní a střední rolníci i v těchto obcích poohlédli kolem sebe, kdo jim brzdí ve vsi dodávku.

ADOLF HURYCH

14. června 2026 zemřela jedna z nejvýznamnějších osobností trsténické současnosti, minulosti, ale i budoucnosti. Pan Adolf Hurych, mezi přáteli zván Dolf a nebo Áda, zde po sobě zanechal velice hlubokou stopu – a že se o to sám velice snažil!!! Jeho tělo už nějakou dobu naznačovalo, že toho má dost, ale hlava si nedala říct! Ale ještě výkonnější než hlavu měl svůj jazyk. Koho potkal, tomu toho chtěl říct co nejvíce. Troufám si říct, že jeho myšlenky se ještě vznášejí nad Trsténicí a chvíli ještě budou. Jednu z nich bych vám tady chtěla přetlumočit. Svěřil se mi s ní, když si minulý rok připravoval svůj proslov, se kterým se chystal vystoupit při zahájení dožíněk. Text, jenž chtěl říct, konzultoval se mnou i s panem starostou a společně jsme jeho myšlenky ucelili v krátký proslov.

Ale, známe Dolfu, starý divadelník nedal jinak, než že bude mluvit z paměti. A tak místo krátkého povídání řekl všechny ty myšlenky, které jsme s Romanem pracně vyškrtali. Aneb teď se odkážu na cimrmanovskou repliku: „Já mám děsnýho pamatováka a já to pak z té hlavy už nedostanu!“ Zkrátka a dobře, nakonec neřekl to, co říct chtěl, a dlouho ho to trápilo a styděl se za to. Na podium onehdá vystoupil jen proto, aby **PODĚKOVAL** všem, kteří pokračují v tom, co on začal a dále to rozvíjejí. Myslel tím především členy divadelního spolku Vojnarka a všechny ty, kteří se pohybují kolem, a ty, kteří se podílejí na organizaci a tím pádem i na pokračování tradice

dožíněk. Byl za to velice vděčný, že jeho snaha nevyšla nazmar. Říkal mi: „Pavlíno, vždyť já jsem to tam úplně domotal a zapomněl jsem to říct.“ Tak to tady říkám já za něj: Moc vám všem děkuji!

Pavλίna Kmořková

Rozloučení vnučky Karolíny Hlaváčkové

Taky Vám to bude připadat krátké... byla jedna z vět, které nám děda v posledních týdnech předal. Nemyslím si ale, že jde o to, kolik času máme, ale jak je prožijeme. A to děda uměl. I v tom svém malém vesmíru, který si vytvořil. Maloval, hrál na housle, žil pro místo, kde se narodil, založil divadelní spolek, psal - písničky, básničky, divadelní hry, facebookové příspěvky, učil se anglicky, německy, nahrával videa na YouTube, povídal si s umělou inteligencí, staral se o babičku, založil muzeum, napsal kroniku. A mohla bych pokračovat. Nebál se začít, šel s kůží na trh a bojoval za to čemu věřil.

A jak on měl rád lidi. A troufám si říct, že v každém něco zanechal. Nebylo to s ním vždy lehké, ale jedno se musí nechat, byl nezapomenutelný.

Jestli někdo měl vášeň pro svůj běžný život, byl jsi to ty. A ani největší výzvy tě nezlomily, protože jsi si vždycky našel smysl, který se sice během života měnil, ale stále tě poháněl dál.

Je tady bez tebe ticho, které nikdo neumí vyplnit tak jako ty. A ani nemůže, protože Dolf byl prostě jenom jeden. Pozdravuj tam nahoře.

Slovo pana starosty Romana Kmoška

Není snad člověka v Trstěnici, který by Dolfu neznal. Byl to člověk, který rád stál mezi lidmi. Měl rád společnost, humor, recesi a uměl si udělat legraci i sám ze sebe. Možná právě proto ho znali a měli rádi nejen jeho vrstevníci, ale také lidé mnohem mladší a v širokém okolí.

Jeho velkou vášní bylo divadlo. Už v sedmdesátých letech stál u zrodu Staročeských dožíněk a režíroval první divadelní představení. V roce 1996 pak svou lásku k divadlu proměnil ve skutečnost, když o dva roky později založil divadelní spolek Vojnarka.

Stál také u zrodu dožíněk. Často říkal, že jsou jeho dítětem. A měl pravdu. Časem se ukázalo, že naší obci daroval něco skutečně výjimečného. Založil tradici, při které se každoročně setkávají všechny generace. Tradici, kterou nám závidí lidé široko daleko. Tradici, která spojuje lidi a připomíná jim, odkud pocházejí. Až v srpnu uvidíme dožínkový věnec procházet obcí, připomene nám Ádu.

Dolfa byl celý život hrdým Třeničkem. Na svou rodnou obec nikdy nezapomínal a vždy se k ní hlásil. Ve svých básních se s hrdostí podepisoval jako „Áda Hurych, rodák trstěnický“. Nebyla to jen slova. Bylo v nich vše, co k Trstěnici cítil – láska, úcta i hrdost na místo, kde prožil celý svůj život.

V průběhu života si vždy dokázal najít cíl, pro který se uměl naplno nadchnout. Ať už to bylo divadlo, dožínky, cesta do Ameriky, budování muzea, psaní kronik, pátrání po osudech svých předků nebo propagace svého YouTube kanálu. O svých zážitcích a objevech dokázal vyprávět dlouhé hodiny.

Když si něco vzal do hlavy, dokázal pro to udělat maximum. Jeho vytrvalost, energie a odhodlání byly obdivuhodné. A každý, kdo ho znal, ví, že vymlouvat mu něco bylo většinou marné.

Odchází člověk, který po sobě NEzanechal jen vzpomínky, ale také dílo.

**Dílo, které žije dál v tradicích, které založil,
v kronikách, které psal,
v představeních, která pomáhal vytvářet,
i v lidech, které dokázal spojit.**

Jeho anglická věta How do you do, je pro mě nezapomenutelná.

A tak mi dovoďte, abych se Dolfou rozloučil po jeho.
Ádo, how do you do... and see you later

A poslední slovo nechme Dolfovi, citace z jeho Kroniky obce Trstěnice :

***Vesničko má milá, chaloupky v údolí měl jsem vás rád,
Byly jste mou láskou, májovou pohádkou, když jsem byl mlád.
Až za zdí kamennou, ve tvůj náručí já budu spát.
o tobě vesničko, se svoji babičkou nechám si zdát.***

seriál:

MARTINY RECEPTY ZE ŠUPLÍKU

V minulém vydání zpravodaje jsme vás informovali o účasti Marty Zandlerové na natáčení pořadu Pečení na neděli v díle s názvem Litomyšlsko. Zde Marta popisuje postup pro upečení vláčné bábovky. Když jsme k Martě přišli s prosbou o recept, který bychom rádi vydali

ve zpravodaji, přišla Marta s tlustou složkou receptů. Na tom by nebylo nic zvláštního, snad každá máme nějakou složku či sešit na recepty. Jenomže, to byly recepty JEN bábovek. A všechny je Marta vyzkoušela! Jste zvědaví, co se v té složce skrývá? My rozhodně ano! A

proto přicházíme s další novou pravidelnou rubrikou, ve které vyzkoušíme pokaždé nový recept na bábovku. Určitě si najdete svého favorita. A nebo si je budete všechny zakládat, tak jako to dělá Marta.

Začneme s tou, kterou spolu s Petrou Burianovou Marta pekla ve zmíněném pořadu:

VÍDEŇSKÁ JABLKOVÁ BÁBOVKA

- 4 jablka
- 4 vejce
- 2/3 másla
- 11 lžic třtinového cukru
- špetka soli
- 3 necelé hrnky polohrubé mouky
- 1 sáček kypřicího prášku
- 1 sáček vanilkového cukru

- 1 vanička tvarohu
- 1 malý sáček rozinek
- 6 lžic mléka
- 2 lžíce rumu
- kůra z 1 citronu
- podle potřeby máslo a hrubá mouka na formu
- moučkový cukr na posypání

1. Jablka opláchněte, oloupejte a nastrouhejte nahrubo do mísy. Vejce opatrně rozklepněte a oddělte žloutky od bílků. Žloutky vyšlehejte nebo utřete s nakrájeným změkklým máslem do pěny. Bílky ušlehejte se špetkou cukru a soli na tuhý sníh (díky přidání cukru a soli sníh získá lepší konzistenci a nebude padat).
2. Ke žloutkové pění vsypejte mouku, zbylý třtinový a vanilkový cukr i kypřicí prášek. Přidejte tvaroh, rozinky, mléko, rum a nastrouhanou citronovou kůru.

3. K připravenému těstu pomalu a postupně přimíchejte sníh z bílků. Jako poslední vmíchejte strouhaná jablka.
4. Hotové těsto nalijte do vymazané a vysypané bábovkové formy. Pečte ve vyhřáté troubě při 170°C přibližně 45 minut. Po vychladnutí bábovku vyklopte a pocukrujte.

POZVÁNKA DO TRSTĚNICE

Divadelní spolek Vojnarka a obec Trstěnice vás srdečně zvou na Trstěnické divadelní léto, které se uskuteční ve dnech **21. - 23. srpna 2026** v přírodním areálu za školou.

Začínáme **v pátek 21. srpna ve 20 hodin** provedením divadelní komedie **Rytířova dcera**. Představí se vám ochotnický divadelní soubor pod vedením Míly Lopaurové.

V sobotu 22. srpna budeme hrát dvě představení, a to **v 15 hod. a ve 20 hod.**

V neděli bude naše letní slavnost pokračovat již tradičními Trstěnickými dožínkami. Ve 13 hod vyjde dožínkový průvod od obecního úřadu. Do kroku bude hrát kapela ASTRA Svitavy. Další program se uskuteční v přírodním areálu za školou. Uvidíte taneční vystoupení trstěnických žen a dětí. K tanci i poslechu zahrají kapely KUMPÁNKA a ASTRA Svitavy. Během celého odpoledne budou připraveny atrakce pro děti - projížďky ve vozech a kočárech, skákací hrad, hry pro nejmenší, oblíbená pěna apod. Samozřejmostí je bohaté občerstvení, které bude pro vás připraveno po celou dobu konání Trstěnického divadelního léta.

